

De minister van Veiligheid en Justitie
mr. G.A. van der Steur

Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Postadres
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag
Tel: (070) 356 35 63
Fax: (070) 360 75 72
bureau@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl
Doorkiesnummer

Datum - 7 NOV 2016

Geachte ,

Ons nummer

De Nationale ombudsman start een onderzoek uit eigen beweging naar de behandeling van klachten over buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Hij doet dit op grond van titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Met deze brief informeer ik u over de inhoud van dit onderzoek en verzoek ik u een aantal vragen te beantwoorden.

Uw brief

Uw kenmerk

Bijlagen

Aanleiding onderzoek

Het aantal boa's in Nederland is de afgelopen jaren flink toegenomen. Boa's worden veelvuldig ingezet in het kader van toezicht, handhaving en opsporing van strafbare feiten. De diversiteit van boa's varieert met de verschillende domeinen waarin zij werkzaam zijn. Dit betekent ook dat de burger in de hele breedte van het maatschappelijk verkeer in aanraking kan komen met boa's.

Behandelend medewerkers

Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat het optreden van boa's in veel gevallen professionalisering behoeft, met name op het gebied van communicatievaardigheden met de burger en de samenwerking met de politie.¹ De VNG geeft in een recent visiedocument over boa's in de openbare ruimte aan dat deze problemen nog steeds spelen.²

Onderwerp
opening onderzoek

Het is dan ook opvallend dat de Nationale ombudsman in de afgelopen jaren relatief weinig klachten over boa's heeft ontvangen. Het aantal klachten liep de afgelopen vijf jaar wel iets op, maar komt niet uit boven de 30 klachten per jaar.

¹ Zie bijvoorbeeld A.G. Mein en A.R. Hartmann, "De stand van het boa-bestel. Eindrapport over het stelsel waarbinnen buitengewoon opsporingsambtenaren functioneren", Verwey-Jonker Instituut 2013. Over specifiek gemeentelijke handhavers onder meer: R. van Steden, "Veelvormig en versnipperd. Gemeentelijke toezichthouders en handhavers in het publieke domein", VU/SMVP, Den Haag, februari 2012 en B. van Stokkom en P. Foekens, "Stadshandhavers. Bouwstenen voor de inrichting van handhaving in de openbare ruimte", WODC, 2015

² VNG, "Handhaving sterk in de openbare ruimte. Omdat de burger dat van ons verwacht", maart 2016

Ons nummer

2

Voor 2016 lijkt dat niet anders te worden. De Nationale ombudsman vraagt zich af of burgers wel het juiste loket weten te vinden als zij een klacht willen indienen over een boa.

In eerste instantie is de boa-werkgever degene die een klacht behandelt. In de klachtbehandeling over opsporingsbevoegdheden moeten ook de toezichthouder en de direct toezichthouder worden betrokken (artikel 42 Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar). De Nationale ombudsman is vervolgens op grond van titel 9.2 van de Awb als 'tweedelijns' klachtbehandelaar bevoegd. Bij boa's in dienst bij een bestuursorgaan omvat deze bevoegdheid alle soorten klachten. Bij boa's in dienst van een privaatrechtelijke organisatie ligt dat anders; de Nationale ombudsman is slechts bevoegd over klachten over de aanwending van de opsporingsbevoegdheid, maar niet over andere klachten, bijvoorbeeld over bejegening. Als hij de klacht behandelt, rekent hij de gedraging van de boa die werkzaam is voor een particuliere organisatie toe aan de minister van Veiligheid en Justitie (V&J). Daarnaast vindt afbakening plaats in de verhouding tot lokale ombudsvoorzieningen.

De Nationale ombudsman vindt het belangrijk dat bij de uitvoering van publieke taken professionele klachtbehandeling plaatsvindt. Boa's hebben – weliswaar slechts toegesneden op het domein waarin zij werkzaam zijn – vergaande bevoegdheden in opsporing, waarbij soms zelfs geweldsmiddelen en andere politiebevoegdheden mogen worden ingezet. De ombudsman vindt het dan ook van groot belang dat burgers met een klacht over deze ingrijpende bevoegdheden een behoorlijke klachtbehandeling tegemoet kunnen zien.

Onderwerp en doel van onderzoek

Gelet op het lage aantal klachten in verhouding tot de gesignaleerde problemen, de complexiteit van het systeem en het belang van behoorlijke klachtbehandeling over boa's, ziet de Nationale ombudsman aanleiding een onderzoek uit eigen beweging te starten. Dit onderzoek is erop gericht in kaart te brengen hoe klachtbehandeling over boa's op dit moment plaatsvindt. Daarbij is ook aandacht voor de vraag of burgers weten waar zij met hun klacht terecht kunnen en welke informatie daarover wordt verstrekt. Ook zal worden bezien of bij de klachtbehandeling in eerste instantie doorverwijzing plaatsvindt naar de juiste tweedelijns klachteninstantie. Als daar aanleiding toe is, kan de ombudsman in

Ons nummer

3

het rapport naar aanleiding van dit onderzoek mogelijk aanbevelingen doen voor verbeteringen.

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

"Hoe vindt de klachtbehandeling over gedragingen van boa's plaats en wat zou daarin verbeterd kunnen worden?"

Verzoek om reactie

De minister van V&J is systeemverantwoordelijk voor het optreden van boa's. Bovendien zijn Hoofdofficieren van justitie van de diverse parketten en de korpschefs van de Nationale politie, die onder de verantwoordelijkheid van de minister vallen, als respectievelijk toezichthouder en direct toezichthouder in de klachtbehandeling over boa's betrokken.

Om een goed beeld te krijgen van de klachtbehandeling over boa's, vragen wij u om uw visie. Wij verzoeken u uw mening te geven over het functioneren van het systeem van klachtbehandeling over boa's en wat daar eventueel in verbeterd zou kunnen worden. Uw reactie ontvangen wij graag binnen vier weken.

Vragen

Graag ontvangen wij ook uw antwoord op de volgende vragen:

1. Hoeveel boa's zijn er landelijk werkzaam? (dat wil zeggen met een geldige akte van opsporingsbevoegdheid)
2. Hoeveel beschikkingen worden er jaarlijks door boa's opgelegd?
3. Hoeveel klachten worden er jaarlijks, voor zover u bekend, over boa's ingediend?
4. In hoeveel klachten wordt de Hoofdofficier van justitie als toezichthouder in de klachtbehandeling betrokken?
5. In hoeveel klachten wordt de korpschef van de Nationale politie als direct toezichthouder in de klachtbehandeling betrokken?
6. Hoe wordt de betrokkenheid van de toezichthouder doorgaans vormgegeven? Wordt er bijvoorbeeld altijd een oordeel gegeven over de rechtmatigheid en behoorlijkheid van de uitoefening van de bevoegdheden als boa?
7. In hoeveel gevallen heeft de betrokkenheid van de toezichthouder in de klachtbehandeling geleid tot vervolging van de betreffende boa?

Ons nummer

4

8. Ervaart of ziet u knelpunten in het adequaat oplossen of behandelen van klachten over boa's? Zo ja, hoe gaat u met deze knelpunten om?

9. Welke verbeteringen zijn er mogelijk in de toekomst en wat er is er nodig om deze te realiseren?

Verloop onderzoek

Het is de bedoeling om tijdens het onderzoek in kaart te brengen hoe de klachtbehandeling bij de verschillende soorten boa's verloopt. Daartoe zullen per domein steeds één of enkele soorten boa's worden uitgekozen. De betreffende boa-werkgevers zullen worden benaderd om mee te werken aan het onderzoek en daarbij een afschrift van deze brief ontvangen. Zij worden gevraagd om aan te geven hoe de klachtbehandeling functioneert. Ook zal – indien mogelijk – worden meegekeken in de praktijk hoe de informatieverstrekking van boa's aan burgers over klachtbehandeling plaatsvindt.

Daarnaast worden de toezichthouders en de direct toezichthouders in het onderzoek betrokken. De Hoofdofficieren van justitie van een of enkele arrondissementsparketten, het Functioneel Parket, het Landelijk Parket en de CVOM zullen worden benaderd om in gesprek te gaan over hun rol en betrokkenheid als toezichthouder in de klachtbehandeling. Dit geldt ook voor een of enkele politiechefs van de Nationale politie en/of enkele hoofden van landelijke Rijksdiensten in hun rol als direct toezichthouders.

De betreffende personen zullen worden benaderd via onze vaste contactpersonen bij het Parket Generaal, de Nationale politie en de betreffende Rijksdiensten.

Publicatie

Deze brief wordt op 27 oktober 2016 gepubliceerd op onze website:
www.nationaleombudsman.nl.

Contactpersoon

Ik verzoek u vriendelijk aan mij door te geven wie wij in dit onderzoek als contactpersoon vanuit uw organisatie kunnen beschouwen.

Ons nummer

5

Nog vragen?

Hebt u over deze brief nog vragen, neem dan contact op met

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zulphen